

CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)	Datum
	DA220030		6.12.2022

Betreft: Advies betreffende een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de functionarissen voor gegevensbescherming

Het Controlegeaun op de politionele informatie (hierna het 'COC' of 'het Controlegeaun').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (B.S. van 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB'), inzonderheid het artikel 59 §1, 2de lid, artikel 71 en Titel 7, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 *op het politieambt* (hierna 'WPA').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna 'LED').

Gelet op de wet van 25 december 2016 *betreffende de verwerking van passagiersgegevens*.

Gelet op het verzoek van de minister van Justitie, door het Controlegeaun ontvangen op elektronische drager op 10 oktober 2022, om een advies uit te brengen overeenkomstig bovenvermelde WGB.

Gelet op het verslag van de heer Koen Gorissen, lid-raadsheer in het Controlegeaun.

Brengt op 6 december 2022 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en de omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid van de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit bedoeld door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Dat betekent met name dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die niet onder de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of HR-verwerkingen. Het Controleorgaan moet worden geraadpleegd in het kader van de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikelen 59 §1, 2de lid en 236 § 2 van de WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn Politie-Justitie). In dit kader heeft het Controleorgaan als opdracht om na te gaan of de door de politiediensten beoogde verwerkingsactiviteit in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en van Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Bovendien heeft het COC ook een opdracht van advies uit eigen beweging, zoals bepaald in artikel 236, § 2, van de WGB, en een opdracht van algemene informatieverstrekking aan het grote publiek, de betrokkenen, de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers op het gebied van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming, zoals bepaald in artikel 240 van de WGB.

2. Met betrekking tot in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan uit eigen beweging of op verzoek van de regering of de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een bestuurlijke of gerechtelijke autoriteit of een politiedienst advies uit over elke aangelegenheid die verband houdt met het beheer van politionele informatie, zoals bepaald in afdeling 12 van hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' of 'AVG' genoemd).

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de 'Richtlijn Politie en Justitie' of *LED (Law Enforcement Directive)* genoemd).

³ Artikel 4 §2, 4de lid van de WGB.

⁴ Artikel 71 §1, 3de lid van de WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2de lid, en 236, §2, van de WGB.

Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BEL-PIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die krachtens of door andere wetten aan het Controleorgaan wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is tot slot ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen, zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BEL-PIU in fiscale materies.

5. Tot slot is het Controleorgaan, in het kader van de wetgeving betreffende het bijhouden van de gegevens en krachtens artikel 126/3, §1, lid 8, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna de 'WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (B.S. van 8 augustus 2022), ook belast met de validering van de statistieken betreffende het aantal strafbare feiten en de bewaartermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone, i.e. een materie waarin het alle bevoegdheden uitoefent die aan dit orgaan werden verleend door Titel 7 van de wet van 30 juli 2018. Bij toepassing van artikel 42, §3, lid 2 en lid 3, van de WPA is het ook belast met de controle van de verzoeken van de Cel Vermiste Personen van de federale politie met het oog op de consultatie van de gegevens betreffende de elektronische communicatie waarbij de verdwenen persoon betrokken is.

II. Voorwerp van de aanvraag

6. De aanvraag heeft betrekking op een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de functionarissen voor gegevensbescherming (hierna "het ontwerp van koninklijk besluit" of het "ontwerp").

De minister van Justitie richtte op 10 oktober 2022 een verzoek aan het Controleorgaan om een advies uit te brengen over het ontwerp van koninklijk besluit.

7. De overheden evenals de verwerkingen van persoonsgegevens en informatie waarvoor het COC exclusief bevoegd is, worden strikt door de wet gedefinieerd. Bijgevolg beperkt het Controleorgaan zijn adviezen tot de verwerkingen die tot zijn bevoegdheid behoren, i.e. in het huidige geval die welke door de politiediensten worden verricht of die een weerslag hebben op het werk van de politiediensten.

⁶ Artikel 71, §1, derde lid *juncto* artikel 236, §3 van de WGB.

Hoe dan ook blijven de adviezen van het COC niet noodzakelijk beperkt tot het (de) artikel(en) zoals vermeld in een adviesaanvraag. Het COC houdt immers steeds rekening met alle elementen en bepalingen die tot zijn bevoegdheid behoren krachtens bovenvermelde regelgeving.

Het Controleorgaan is niet alleen een gegevensbeschermingsautoriteit maar is ook belast met de controle en het toezicht op de politionele gegevensbanken⁷ en alle politionele verwerkingen, ook wat betreft wettelijkheid, efficiëntie en doeltreffendheid. Met deze elementen (bv. de haalbaarheid en de operationele capaciteiten) wordt ook rekening gehouden in elke adviesaanvraag.

III. Analyse van de aanvraag

8. De rol van de functionaris voor gegevensbescherming (DPO⁸) in de organisatie waar hij zijn opdrachten vervult is uiterst belangrijk, ten aanzien van de leden van de organisatie in het kader van de uitoefening van hun eigen opdrachten, de bevoegde toezichtinstantie, ten aanzien van de betrokkenen (al dan niet leden van de organisatie) en zeker ook ten aanzien van de verwerkingsverantwoordelijke.

9. Overigens bracht het Controleorgaan in 2020 uit eigen beweging een advies uit over de functie van de functionaris voor gegevensbescherming⁹ en beveelt het Orgaan aan om het huidige advies te lezen in combinatie met zijn advies uit eigen beweging.

A. Verwijzing naar de latere vaststelling van de modaliteiten betreffende de opdrachten en de werking van de functionarissen voor gegevensbescherming

10. Het ontwerp van koninklijk besluit heeft als doel uitvoering te geven aan artikel 144 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (GPI¹⁰) (hierna WGP), die bepaalt: "*De Koning bepaalt, overeenkomstig artikel 38.6 van de algemene verordening gegevensbescherming en artikelen 63, vijfde lid, en 64, zesde lid, van de wet gegevensbescherming de nadere regels betreffende de opdrachten en de werking van de functionaris voor gegevensbescherming*".

11. Hoewel het ontwerp van koninklijk besluit betrekking heeft op meerdere aspecten van de opdrachten van de functionaris voor gegevensbescherming, dient al onmiddellijk te worden opgemerkt dat er in de artikelen 6, lid 4, en 12 §1, lid 3, van het ontwerp sprake is van de latere vaststelling van de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO.

⁷ Zie het activiteitenverslag 2020 van het COC, https://www.controleorgaan.be/files/Activiteitenverslag_COC_2020_N.pdf, paragrafen 7 en 8.

⁸ **Data Protection Officer**.

⁹ Controleorgaan op de politionele informatie, Advies uit eigen beweging betreffende de invulling van de functie van de functionaris voor gegevensbescherming of DPO, DD200018, 14 april 2020, beschikbaar op www.organedeconrole.be.

¹⁰ Geïntegreerde Politie – Police Intégrée.

Zowel de vorm als de inhoud van deze modaliteiten blijven, bij lezing van het ontwerp van koninklijk besluit (en van het verslag aan de Koning), onbekend: om welke modaliteiten gaat het? Zullen de betrokkenen toegang hebben tot deze modaliteiten? Wat is de juridische waarde van het "overlegdocument" waarnaar wordt verwezen in de commentaar bij artikel 6 van het ontwerp? Wie zal de gegevens invoeren in het register van verwerkingen¹¹? Enzovoort ...

Met betrekking tot de verwerkingen bedoeld in artikel 12 §1, lid 3: zal het gaan om een (bindende) ministeriële omzendbrief? Zullen de leden afkomstig van de lokale en de federale politie zelf worden aangewezen tot DPO? Zullen ze worden gedetacheerd bij de dienst DPO?

Er is ook een verschil tussen enerzijds het corpus van het ontwerp en anderzijds het verslag aan de Koning. In de tekst van het ontwerp zelf is de vaststelling van de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO een formele verplichting, terwijl het verslag aan de Koning bepaalt dat deze modaliteiten "*bij voorkeur*" worden geformaliseerd in een overlegdocument en dat "*het is goed om dit formulier op te stellen zodra de functionaris voor gegevensbescherming is aangesteld*". De auteur van het ontwerp moet deze dubbelzinnigheid de wereld uit helpen daar het inderdaad zo blijkt te zijn dat het ontwerp van koninklijk besluit als doel heeft te voorzien in een formele verplichting.

12. Hoe dan ook geeft het ontwerp van koninklijk besluit onvoldoende uitvoering aan artikel 144 WGP en biedt de verwijzing van de artikelen 6, lid 4, en 12, §1, lid 3, niet genoeg rechtszekerheid.

Het ontwerp van koninklijk besluit zou ten minste de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten nader moeten bepalen die moeten worden geregeld tussen de DPO en de verwerkingsverantwoordelijke opdat de DPO zijn taken zou kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld:

- Tot wie moet de DPO zich wenden om toegang te hebben tot de gegevens en de informatie die hij nodig heeft om zijn taken uit te voeren (bv. rechten van toegang tot een gegevensbank);
- Vaststelling van de vervangingen in geval van tijdelijke afwezigheid van de DPO (continuïteit van de functie);
- Voorrang geven aan het gebruik van een functioneel (e-mail)adres¹²;
- Interne organisatie van de verwerking van externe aanvragen. Bijvoorbeeld de verwerking van een vraag van het Controleorgaan in het kader van artikel 42 WGB waarvoor de bijstand en/of de ervaring van een functioneel beheerder, een onderzoeker, ... vereist zou(den) kunnen zijn;

¹¹ Het Controleorgaan heeft ook een advies uitgebracht over een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 145 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, DA220031, te vinden op www.controleorgaan.be.

¹² Artikel 5, dat bepaalt dat de overheid de persoonsgegevens van de DPO meedeelt aan het Controleorgaan, zou bijvoorbeeld ook moeten bepalen dat een functioneel elektronisch adres, waar er steeds contact kan worden opgenomen met de DPO of zijn vervanger, moet worden meegedeeld aan het COC.

- In het geval waarin hij andere taken /opdrachten uitvoert, welk percentage van de arbeidsduur het personeelslid moet besteden aan de uitvoering van de taken van DPO (zie ook punt 26);
- Volgens welke modaliteiten een adviesaanvraag wordt gericht aan de DPO (per formulier, per e-mail, ...);
- De mogelijkheid voor de DPO om zich op eender welk ogenblik tot het Controleorgaan te richten;
- Vaststelling van een maximum aan entiteiten waarvoor een enkele DPO zijn taken kan uitvoeren (zie ook punt 26);
- ...

Het feit de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO te laten vaststellen door de verwerkingsverantwoordelijke of de overheid enerzijds en de DPO anderzijds brengt het risico mee dat de geïntegreerde politie in grote mate zal blijven kampen met een gebrek aan homogene en geïntegreerde visie inzake informatiebeheer en zeker wat betreft de dagelijkse operationele praktijken.

B. Het geïntegreerd karakter van de politiediensten en de functie van functionaris voor gegevensbescherming

13. Artikel 144 WGP bepaalt: "*elke verwerkingsverantwoordelijke en minstens elke politiezone, het commissariaat-generaal, elke algemene directie en elke directie van de federale politie wijst een of meerdere personeelsleden van de politie als functionaris voor gegevensbescherming aan*", overeenkomstig artikel 37 AVG en artikel 63 WGB.

14. Zowel het politierecht als het gegevensbeschermingsrecht stellen verantwoordelijkheden vast. Aldus zijn er de autoriteitsverslagen binnen de politiediensten, i.e. *in concreto* de verdeling van de materiële strategische bevoegdheden die betrekking hebben op de organisatie en het beheer van de politiediensten.

15. De artikelen 99 tot 105 van de WGP¹³ stellen ook een **functionele verdeling van de bevoegdheden en aansprakelijkheden** vast op het niveau van de federale politie en de WGP¹⁴. Dit houdt in dat de verwerkte gegevens en informatie het voorwerp zijn van **coördinatie, gematerialiseerd door een geïntegreerde verwerking** volgens de processen die van toepassing zijn inzake gegevensverwerking en beheer van politionele informatie.

16. Het politierecht focust op de materiële en functionele / operationele verantwoordelijkheden terwijl het gegevensbeschermingsrecht betrekking heeft op de verantwoordelijkheid betreffende de verwerking van persoonsgegevens, waarbij de verwerking wordt gedefinieerd als elke verrichting of elk geheel van

¹³ Meer bepaald wordt deze verdeling aangevuld of uitgevoerd door andere wettelijke en reglementaire basissen.

¹⁴ Geïntegreerde Politie – Police Intégrée.

verrichtingen die al dan niet worden uitgevoerd met behulp van geautomatiseerde procedés en worden toegepast op persoonsgegevens of gehelen van persoonsgegevens¹⁵.

Dit betekent, zoals het Controleorgaan meer bepaald al benadrukte in een advies betreffende het wetsontwerp SIS¹⁶, dat de verwerking niet mag worden beperkt tot deze of gene gegevensbank en dat, los van hiërarchische overwegingen, het geïntegreerd karakter van de politiediensten tot uiting moet komen in de toepassing van de beginselen en de regels inzake gegevensbescherming, met inbegrip van de verantwoordelijkheid voor de verwerking.

17. In verband hiermee bracht het Controleorgaan recent een advies uit eigen beweging¹⁷ uit waarvan de relevante elementen voor het huidige advies hierna worden overgenomen en waarin het tot het besluit komt dat het materiële politierecht evenals de andere takken van het recht die betrekking hebben op de politiediensten (bv. het arbeidsrecht, het administratief recht, het fiscaal recht, ...) samen dienen te worden gelezen met de beginselen van het recht betreffende de gegevensbescherming teneinde in de praktijk de interpretatie van de functie van verwerkingsverantwoordelijke te verduidelijken.

Bovendien waarschuwt het Controleorgaan voor eventuele verwarring bij het lezen van het verslag aan de Koning waarin staat: *“Hoewel er maar één functionaris voor gegevensbescherming aangesteld wordt voor de verwerkingen waarvoor de ministers verantwoordelijk zijn, zoals A.N.G. en de basis gegevensbanken, wordt er ook door elke directie en politiezone een functionaris voor gegevensbescherming aangesteld, zelfs indien er bij deze directie of politiezone geen verwerkingsverantwoordelijke¹⁸ voor de A.N.G. of de basisgegevensbanken moet aangesteld worden.”*

Het begrip “verwerkingsverantwoordelijke” is een functioneel begrip dat als doel heeft de verantwoordelijkheden toe te kennen aan de personen die feitelijke invloed uitoefenen¹⁹.

Concreet betekent dit dat de entiteit die beslist over het ‘hoe’ en het ‘wat’ van de gegevensverwerking de verwerkingsverantwoordelijke zal zijn, los van het statuut, de positie of de situatie dat/die wordt toegekend aan deze entiteit binnen haar organisatie. De bevoegdheid om te ‘bepalen’ kan weliswaar worden geregeld via de wet, maar blijkt tevens uit de bevoegdheden die zijn toegewezen aan een bepaalde entiteit of ook uit een analyse van de feiten en de omstandigheden.

¹⁵ Artikel 4.2 AVG en artikel 26, 2° WGB.

¹⁶ Controleorgaan op de politionele informatie, Advies betreffende een voorontwerp van wet betreffende de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politie en justitie samenwerking in strafzaken, op het gebied van grenscontroles en voor de terugkeer van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen, DA220017, 4 juli 2022, §§ 33 en volgende, te vinden op www.controleorgaan.be.

¹⁷ Controleorgaan op de politionele informatie, Advies uit eigen beweging met betrekking tot de vraag wie de verwerkingsverantwoordelijke is voor gegevensverwerkingen door de politiediensten in het kader van de uitvoering van politionele opdrachten enerzijds en voor gegevensverwerkingen onder de AVG anderzijds, DD200026, 11 februari 2021, te vinden op www.controleorgaan.be.

¹⁸ Het COC onderstreept.

¹⁹ Werkgroep “Artikel 29” inzake gegevensbescherming, Advies 1/2010 *over de begrippen ‘verwerkingsverantwoordelijke’ en ‘verwerker’*, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2010/wp169_fr.pdf, p. 12.

Wie de finaliteit van de verwerking vaststelt, wordt dus hoe dan ook beschouwd als de verwerkingsverantwoordelijke, zelfs indien een wettelijke bepaling ook een andere betrokken partij kan aanwijzen als verwerkingsverantwoordelijke.

In deze zin beschouwt het Controleorgaan – en het handelt dienovereenkomstig in de praktijk – de politiediensten, op het federale en het lokale niveau, als de “operationele verwerkingsverantwoordelijke”, daar zij een doorslaggevende feitelijke invloed en impact hebben op de concrete en effectieve verwerking (registratie) van de persoonsgegevens en ze daar meester van zijn.

Het Controleorgaan is vragende partij voor de omzetting van deze werkelijkheid op het terrein in de wet op het politieambt. Een doeltreffende controle door het COC en een correcte wetgeving inzake de bescherming van politiegegevens vereisen, inzake juridische duidelijkheid, dat de operationele verwerkingsverantwoordelijke als zodanig wordt gedefinieerd door de wet.

18. De redenering is vergelijkbaar wat betreft de aanwijzing van de functionaris voor gegevensbescherming: de beginselen van het gegevensbeschermingsrecht moeten in aanmerking worden genomen voor de uitvoering van de aanwijzing zoals bedoeld in voornoemd artikel 144 WGP, gelet op het geïntegreerd karakter van de politiediensten.

Overigens interpreteert het Controleorgaan in deze zin het onderscheid dat het ontwerp van koninklijk besluit maakt met betrekking tot de DPO die wordt aangewezen door de verwerkingsverantwoordelijke of door de overheid voor de verwerkingen waarvoor zij verantwoordelijk is, indien zij verschilt van de verwerkingsverantwoordelijke. In het ontwerp wordt de overheid gedefinieerd als de commissaris-generaal, de directeur-generaal, de directeur of de korpschef²⁰.

19. Het feit dat er DPO's worden aangewezen binnen de entiteiten van de GPI (operationele verwerkingsverantwoordelijken), en dus op verschillende niveaus van functionele / operationele verantwoordelijkheid, mag wat betreft de eigenlijke uitoefening van de taken van de functionaris voor gegevensbescherming niet de minste impact hebben op de uitgevoerde gegevensverwerkingen.

De taken van de functionaris voor gegevensbescherming moeten immers worden uitgeoefend ten aanzien van elke verwerking, wat al dan niet de coördinatie en de samenwerking van meerdere DPO's kan vereisen. In een dergelijk geval zou het ontwerp

²⁰ Artikel 1, 11° van het ontwerp van koninklijk besluit.

van koninklijk besluit moeten voorzien in modaliteiten voor deze coördinatie en deze samenwerking, waarbij hiërarchische overwegingen buiten beschouwing worden gelaten.

Aldus moet het verslag aan de Koning, waarin staat dat slechts één DPO bevoegd is per verwerking²¹, worden genuanceerd.

20. In dit verband bevestigt het verslag aan de Koning het ontbreken van een hiërarchische band²² en het ontbreken van concurrentie²³ tussen de DPO's – overigens begrijpt het COC niet waarom dit niet *texto verbo* is opgenomen in het ontwerpbesluit –, maar stelt het ook niet de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO nader vast zoals dit al onder de aandacht is gebracht in punt 12.

21. De vaststelling, in het ontwerp van koninklijk besluit, van de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO zou, volgens het Controleorgaan, de basisbeginselen moeten instellen voor de samenwerking en de coördinatie tussen de DPO's van de geïntegreerde politie wanneer dat noodzakelijk blijkt.

Deze ijkpunten moeten toelaten tegemoet te komen, op niet-exhaustieve wijze, aan de onderstaande situaties (op het terrein):

- Verwerking van een aanvraag bij toepassing van artikel 42 WGB (uitoefening van de rechten van de betrokkene) die meerdere GPI-eenheden omvat als operationele verwerkingsverantwoordelijken;
- Controle van de logbestanden door een DPO, met de steun van de DGR²⁴ krachtens artikel 100*bis*, §2 WGP indien noodzakelijk, wanneer de verwerking meerdere verrichtingen omvat met een logging die centraal wordt beheerd door DRI²⁵ (bv. invoer in Portal en consultatie van meerdere databanken; consultatie van GALOP²⁶);
- Controle van de logbestanden door een DPO wanneer de verwerking meerdere verrichtingen omvat met een logging die niet centraal wordt beheerd, bv. door een politiezone of een directie van de federale politie (bv. basisgegevensbanken en bijzondere gegevensbanken);
- Uitvoering van een *DPIA* (gegevensbeschermingseffectbeoordeling, GEB) voor een verwerking die het gebruik inhoudt van een toepassing / gegevensbank die centraal wordt ontwikkeld voor het geheel van de GPI, wanneer de *DPIA* van het centrale niveau niet alle beoogde processen / functionaliteiten bestrijkt (bv. gebruik door een politiezone van tijdelijke vaste camera's aangeboden

²¹ Commentaar bij artikel 6 van het verslag aan de Koning.

²² Algemene beschouwingen van het verslag aan de Koning.

²³ Commentaar bij artikel 6 van het verslag aan de Koning.

²⁴ Algemene directie van het middelenbeheer en de informatie van de federale politie.

²⁵ Directie van de politionele informatie en de ICT-middelen; maakt deel uit van de DGR.

²⁶ GALOP is een toepassing die inzonderheid werd ontwikkeld voor het personeelsbeheer van de geïntegreerde politie.

door de DGA / DAS²⁷; gebruik van WOCODO²⁸; gebruik van een mobiele ANPR-camera onder de verantwoordelijkheid van een politiezone A door een politiezone B enzovoort).

22. Uit de lezing van de tekst van artikel 12 van het ontwerp van koninklijk besluit en van het verslag aan de Koning blijkt wat volgt:

- a) een DPO zal worden aangewezen door het commissariaat-generaal²⁹ en zal zijn taken uitvoeren voor alle operationele en niet-operationele verwerkingen die worden verricht op het niveau van het commissariaat-generaal;
- b) deze DPO zal de functies van functionaris voor gegevensbescherming uitoefenen voor verwerkingen op het niveau van de federale politie³⁰;
- c) deze DPO zal, naast zijn opdracht³¹, een adviserende, stimulerende en documenterende opdracht uitoefenen voor het geheel van de geïntegreerde politie³²;
- d) deze DPO zal een bijkomende³³ opdracht als DPO uitoefenen voor de politionele verwerkingen die tot de verantwoordelijkheid behoren (alleen of gezamenlijk) van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie³⁴, *in concreto*³⁵ ten minste de ANG³⁶, het ISLP³⁷, FEEDIS³⁸ en GES³⁹;
- e) voor de uitoefening van deze bijkomende opdracht zal deze DPO versterking krijgen van een team, van het type DPO *'desk'* of *'office'*⁴⁰ waarover deze DPO de leiding zou hebben en dat zou zijn samengesteld uit leden afkomstig van zowel de lokale als de federale politie⁴¹ die over een goede kennis van de betrokken systemen beschikken;
- f) de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van deze DPO *desk / office* zullen formeel moeten worden bepaald door de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie, in overleg met de commissaris-generaal⁴², i.e. specifiek de verdeling van de taken en activiteiten die worden uitgevoerd voor de ene of andere verwerkingsverantwoordelijke en het onderscheid tussen de opdrachten die worden uitgevoerd door de DPO van het commissariaat-generaal en die welke zijn toevertrouwd aan de andere entiteiten van de federale en/of de lokale politie in het kader van de beveiliging van de informatie en de gegevensbescherming⁴³;

²⁷ De DAS is de Directie openbare veiligheid die deel uitmaakt van de Algemene directie van de bestuurlijke politie van de federale politie (DGA).

²⁸ WOCODO is een toepassing / gegevensbank binnen het platform 'FOCUS' (waarvan het informaticabeheer berust bij de federale politie en het functioneel beheer wordt uitgevoerd door de politiezone Antwerpen) om het proces van domiciliecontrole door de lokale politie te digitaliseren en vlotter te laten verlopen.

²⁹ Artikel 12, §1, van het ontwerp van koninklijk besluit en algemene beschouwingen van het verslag aan de Koning.

³⁰ Commentaar bij artikel 12 van het verslag aan de Koning.

³¹ Het COC onderstreept.

³² Artikel 12, §1, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

³³ Het COC onderstreept. Artikel 12, §1, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

³⁴ Artikel 12, §1, van het ontwerp van koninklijk besluit.

³⁵ Commentaar bij artikel 12 van het verslag aan de Koning.

³⁶ Algemene Nationale Gegevensbank.

³⁷ *Information System of the Local Police.*

³⁸ *Feeding Information System.*

³⁹ Beheer van de onderzoeken.

⁴⁰ In sommige entiteiten van de politie bijvoorbeeld is dit vandaag al op dergelijke wijze georganiseerd.

⁴¹ Artikel 12, §1, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁴² Artikel 12, §1, lid 3, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁴³ *Ibidem.*

- g) de DPO van het commissariaat-generaal moet kunnen rekenen op steunpunten binnen alle politiezones en binnen de directies en de diensten van de federale politie, en omgekeerd moeten de politie-eenheden kunnen rekenen op de expertise van de DPO en zijn team⁴⁴;
- h) deze DPO zal bovendien⁴⁵ het enige aanspreekpunt zijn voor alle verwerkingen van de federale politie ten aanzien van de betrokkenen die geen personeelsleden zijn⁴⁶;
- i) deze DPO zal het enige aanspreekpunt zijn ten aanzien van de verwerkingen van de federale politie voor elke betrokkene in verband met alle vragen betreffende de verwerking van zijn persoonsgegevens en de uitoefening van zijn rechten krachtens de AVG (art. 38.4 AVG)⁴⁷;
- j) deze DPO zal het enige aanspreekpunt zijn ten aanzien van de verwerkingen van de federale politie voor het Controleorgaan wat betreft de zogenaamde niet-operationele politionele verwerkingen (art. 39.1, e) AVG)⁴⁸;
- k) deze DPO zal het enige aanspreekpunt zijn ten aanzien van de verwerkingen van de federale politie voor het Controleorgaan wat betreft de zogenaamde operationele verwerkingen (artikel 65, 5° WGB)⁴⁹;
- l) het verslag aan de Koning voegt een taak toe voor de DPO van het commissariaat-generaal, i.e. de opvolging van de adviezen en aanbevelingen die het COC formuleert;
- m) het verslag aan de Koning voegt nog een andere taak toe voor de DPO van het commissariaat-generaal, i.e. het feit dat hij in de hoedanigheid van deskundige lid is van het Comité voor informatie en ICT⁵⁰.

23. Om een probleem van rechtszekerheid te voorkomen, moet het verslag aan de Koning voor de DPO geen taken toevoegen die niet zijn opgenomen in het ontwerp van koninklijk besluit. In dit opzicht moet de opsteller het ontwerp aanpassen.

Naast de opmerkingen en beschouwingen in het huidige advies betreffende de cumulatie van functies en de toevoeging van taken voor de functie van de functionaris voor gegevensbescherming inzake de informatieveiligheid⁵¹, begrijpt het Controleorgaan dat artikel 12 de DPO van het commissariaat-generaal belast met de taken van een functionaris voor gegevensbescherming ten aanzien van de verwerkingen die uitsluitend worden uitgevoerd op het niveau van de federale politie alsook ten aanzien van de verwerkingen die op het niveau van zowel de federale als de lokale politie worden uitgevoerd,

⁴⁴ Commentaar bij artikel 12 van het verslag aan de Koning.

⁴⁵ Artikel 12, §2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ Artikel 12, §2, van het ontwerp van koninklijk besluit:

"§2. *Bovendien wordt hij, voor de federale politie, aangesteld als enige contactpunt voor de betrokken personen die geen personeelslid zijn, zoals voor de toepassing van de artikelen 38.4 en 39.1, e) van de Verordening en van artikel 65, 5°, van de wet op de gegevensbescherming.*"

⁴⁸ Artikel 12, §2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁴⁹ Artikel 12, §2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁵⁰ Art. 8*sexies* van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (WGP).

⁵¹ Zie infra punten 26 en volgende.

i.e. de verwerkingen ten voordele van de geïntegreerde politie die onder de (al dan niet gezamenlijke) verantwoordelijkheid van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie vallen.

Wat betreft de verwerkingen ten voordele van het geheel van de geïntegreerde politie looft het COC het initiatief om een gespecialiseerd team samen te stellen rond de DPO van het commissariaat-generaal.

In het kader van de uitoefening van zijn opdrachten stelt het Controleorgaan vast dat er nood is aan een multidisciplinair team inzake gegevensverwerking en beheer van de politionele informatie met *a minima* een combinatie van de juridische, de technische en de operationele invalshoek evenals de invalshoek van het functioneel beheer.

In het verslag aan de Koning staat dat de door de eenheden aangewezen functionarissen voor gegevensbescherming een essentiële rol zullen vervullen van tussenpersoon en ondersteuning ten aanzien van de DPO die de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie aanwijzen voor de verwerkingen waarvoor zij al dan niet gezamenlijk verantwoordelijk zijn.

Het Controleorgaan vraagt zich af of er met het woord "eenheden" wordt verwezen naar de overheden die worden gedefinieerd in artikel 1, 11° of naar de entiteiten die worden gedefinieerd in artikel 1, 12° van het ontwerp.

Deze rol zou hoe dan ook moeten worden geconsolideerd en georganiseerd in het ontwerp van koninklijk besluit.

Het Controleorgaan betreurt dat, en begrijpt niet waarom, deze DPO *desk / office*, ook niet wordt aangesteld als nationaal contactpunt in de zin van de artikel 39.1, e) AVG en van artikel 65, 5° WGB, bestaand uit een gespecialiseerd team op zowel juridisch als technisch niveau alsook leden afkomstig van de lokale en de federale politie voor de inbreng van een operationele invalshoek.

Zoals het COC al heeft onderstreept in de punten 12 en 21, is het meer dan betreurenswaardig dat de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van deze DPO *desk / office* niet nader worden beschreven in het ontwerp van besluit. Het Controleorgaan ziet niet wat de meerwaarde van deze verwijzing is.

24. Artikel 9, §2, van het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in de mogelijkheid om een DPO aan te wijzen voor de verwerkingen die meerdere verwerkingsverantwoordelijken / entiteiten "gemeen hebben". Het verslag aan de Koning bepaalt dat deze mogelijkheid wordt geboden wanneer de verwerkingsverantwoordelijken / entiteiten worden geconfronteerd met een gezamenlijke problematiek, of ook wanneer de politiediensten een protocol van akkoord moeten opstellen om gegevens uit te wisselen met een derde.

Er wordt verwezen naar artikel 6 en dus opnieuw naar de latere opmaak van een overlegdocument tussen de betrokken verwerkingsverantwoordelijken / overheden met betrekking tot de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO.

25. Het Controleorgaan gaat ervan uit dat artikel 9 §2 geen betrekking heeft op de hypothese van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken; is er sprake van een soort gerichte en tijdelijke aanwijzing van een functionaris voor gegevensbescherming? Wat is de betekenis van het gebruik van het woord "entiteit" in plaats van het woord "overheid" in de rest van het ontwerp? De opsteller moet dit punt verduidelijken, zeker wat betreft de opmerkingen die het COC formuleert in de punten 12 en 21.

C. Draagwijdte van de functies en cumulatie van functies van de functionaris voor gegevensbescherming

26. Artikel 3, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat de cumulatie van functies enkel mogelijk is voor zover de DPO beschikt over de tijd die nodig is om zijn opdrachten uit te oefenen.

Hoewel het feit te beschikken over de tijd die nodig is om alle opdrachten waarmee hij belast is uit te voeren een essentieel element vormt, wijst het Controleorgaan erop dat de DPO, krachtens de AVG, de WGB en de WGP, enkel meerdere opdrachten en taken mag uitvoeren op voorwaarde dat de verwerkingsverantwoordelijke⁵² erover waakt dat ze geen aanleiding geven tot belangenconflict en dat de DPO onafhankelijk blijft in het kader van de uitoefening van zijn opdrachten van DPO.

In zijn artikel 3, lid 2, blijft het ontwerp (vermoedelijk opzettelijk) zeer vaag en algemeen betreffende de cumulatie van andere functies met de functie van DPO. Momenteel is dit echter een van de neteligste punten wat betreft de werking van de DPO bij de politie sinds de inwerkingtreding van de WGB, wat betreft zowel het aantal entiteiten waarvoor een DPO zijn opdrachten uitoefent als de cumulatie met andere functies binnen de politie:

- Aantal entiteiten

De totale vrijheid die momenteel heerst binnen de GPI, op dit vlak en meer bepaald met betrekking tot het maximum aantal politie-entiteiten, personeelsleden of verwerkingen waarvoor een DPO zijn opdrachten kan uitoefenen, valt niet langer te dulden. Het COC stelt vast dat er in de praktijk sprake is van gevallen waarin een DPO zijn opdrachten uitoefent voor een enkele politiezone, voor alle politiezones van een provincie of nog voor een aantal tussen 5 en 10 politiezones binnen eenzelfde provincie. In de praktijk krijgt het COC te maken met gevallen waarin een politiezone van categorie 1

⁵² Al dan niet operationeel (zie opmerkingen geformuleerd in de punten 13 e.v.).

(zones met minder dan 75 personeelsleden) en een politiezone van categorie 6 (zones met meer dan 600 personeelsleden) ieder een DPO hebben, niettegenstaande het feit dat de werklust, de risico's en de verantwoordelijkheden natuurlijk totaal verschillend zijn. Omgekeerd bestaan er ook politiekorpsen met 1.000 personeelsleden of meer waarvoor slechts één persoon de taken van DPO uitoefent. **Het ontwerp zou dus grenzen moeten vaststellen voor deze totale vrijheid die uiteindelijk leidt tot een ongelijkwaardige dienstverlening en niet voldoet aan de wettelijke verplichting van de gelijkwaardige minimale dienstverlening zoals bedoeld in artikel 3 WGP.**

- Cumulatie met andere functies

Ook hier is er sprake van absolute vrijheid binnen de GPI en is er een gebrek aan sturing op nationaal niveau. Het is duidelijk dat de rol van DPO niet kan worden gecumuleerd met, bijvoorbeeld, de rol van korpschef, operationeel directeur, human resources directeur, ICT-directeur, functioneel (adjunct-) beheerder, verantwoordelijke voor de interne controle of hoofd van de interne controledienst enzovoort ... Bijgevolg moet de opsteller van het ontwerp een minimale lijst opstellen van functies die niet kunnen worden gecumuleerd met de functie van DPO. Duidelijkheidshalve zijn alle bovenstaande gevallen concrete gevallen waarvan het Controleorgaan in het verleden kennis had. **Het komt de bevoegde ministers toe om ook hier eenvormige oriënteringen aan te reiken die veel dwingender zijn.**

Tot slot is het de taak van de overheden, in de zin van dit ontwerp, om zich ervan te vergewissen dat elke bijkomende activiteit (al dan niet tegen betaling) die een lid van de GPI wenst uit te oefenen (bv. als zelfstandige), terwijl de betrokkene de functie van DPO vervult, geen negatieve impact heeft op zijn activiteiten als DPO, wat betreft zowel tijdsbesteding als onverenigbaarheden.

27. In de voorbereidende werkzaamheden van artikel 144 WGP lezen we dat *“de taken van veiligheidsconsulent zullen, zoals deze vroeger bestond, in de toekomst verder uitgeoefend worden door de DPO”*⁵³ terwijl die van de WGB bepalen, met betrekking tot de functionaris voor gegevensbescherming zoals bedoeld in de artikelen 63 tot 65, dat *“Een koninklijk besluit van 6 december 2015 regelt momenteel de taken en bevoegdheden van de adviseur voor beveiliging en gegevensbescherming. Een hervorming van dit systeem moet worden gerealiseerd om de missies van de DPO in het bestaande juridische corpus te integreren”*⁵⁴.

Deze hervorming wordt geconcretiseerd in het ontwerp van koninklijk besluit, daar dit ontwerp het koninklijk besluit van 6 december 2015 opheft⁵⁵ en de veiligheidsadviseur vervangt door de functionaris

⁵³ DOC 54 3697/001, p. 48.

⁵⁴ DOC 54 3126/001, p. 107 en volgende.

⁵⁵ Artikel 13 van het ontwerp van koninklijk besluit.

voor gegevensbescherming aan wie uiteindelijk, naast de opdrachten van de DPO zoals ze door de wet worden gedefinieerd, concrete taken inzake informatieveiligheid worden toevertrouwd⁵⁶.

28. De rol van de functionaris voor gegevensbescherming in verband met de veiligheidsplannen (niet het beleid inzake informatieveiligheid) wordt al beschreven in de gemeenschappelijke dwingende Richtlijn van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de maatregelen die nodig zijn om het beheer en de veiligheid, waaronder in het bijzonder de aspecten met betrekking tot de betrouwbaarheid, de vertrouwelijkheid, de beschikbaarheid, de traceerbaarheid en de integriteit van de persoonsgegevens en de informatie die worden verwerkt in de gegevensbanken bedoeld in artikel 44/2 van de Wet op het Politieambt, te verzekeren wat betreft de verwerkingen van de politiediensten die onderworpen zijn aan titel 2 WGB.

Deze richtlijn bepaalt immers dat de politiediensten moeten beschikken over een uniform en geactualiseerd beleid inzake informatieveiligheid (informatieveiligheidsbeleid), dat moet worden gevalideerd door het "coördinatiecomité van de geïntegreerde politie" (hierna het CCGPI) na advies van het "comité informatie en ICT". De richtlijn bepaalt:

Rekening houdende met het informatieveiligheidsbeleid, worden vervolgens de beveiligingsplannen opgesteld, die de te implementeren technische en organisatorische maatregelen bevatten inzake informatieveiligheid. Deze beveiligingsplannen, evenals de procedures en processen die de onderhavige richtlijn zullen concretiseren, worden gevalideerd door de bevoegde hiërarchie, zijnde het Directiecomité wat de federale politie betreft, en de korpschef wat de politiezones betreft, na advies van de betrokken functionaris voor de gegevensbescherming.

De bevoegde functionaris voor de gegevensbescherming is ook belast met de opvolging van het informatieveiligheidsbeleid en de implementatie van het beveiligingsplan of de beveiligingsplannen.

29. Uit de lezing van het ontwerp van besluit (meer bepaald de artikelen 2 en 9 tot 12) en van het verslag aan de Koning⁵⁷ begrijpt het Controleorgaan dat de nieuwe taken die inzake informatieveiligheid worden toevertrouwd aan de functionaris voor gegevensbescherming, betrekking hebben op zowel de verwerkingen van de politiediensten die onderworpen zijn aan titel 2 WGB als de verwerkingen die onderworpen zijn aan de AVG. Moeten het ontwerp van besluit en de dwingende richtlijn ter uitvoering van artikel 44/2 van de wet op het politieambt (WPA) samen worden gelezen? De opsteller van het ontwerp moet dit verduidelijken.

⁵⁶ Artikel 2, §3, van het ontwerp van besluit laat nog de mogelijkheid aan de verwerkingsverantwoordelijke of aan de overheid die de DPO heeft aangewezen voor de verwerkingen waarvoor zij verantwoordelijk is, om hem te belasten met de uitvoering van bijkomende taken.

⁵⁷ Algemene beschouwingen van het verslag aan de Koning.

30. De veiligheidsadviseur stuurt traditioneel de opvolging van het informatieveiligheidsbeleid en vervult een adviserende, stimulerende, documenterende en controlerende opdracht binnen de organisatie⁵⁸.

In haar richtsnoeren met betrekking tot de informatieveiligheid van persoonsgegevens schrijft de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (vandaag de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA)) in verband met de veiligheidsconsulent:

De veiligheidsconsulent is de initiatiefnemer en de drijvende kracht achter het informatiebeveiligingsbeleid. Hij is het die beveiligingsvoorstellen doet, bepaalt welke doelen er moeten bereikt worden, de verschillende personen aanstuurt die het beveiligingssysteem installeren, Hij onderzoekt en bestudeert informatiebeveiligingsincidenten en stelt beheersmaatregelen voor. Hij rapporteert rechtstreeks aan de directie of het hoogste beslissingsorgaan⁵⁹.

31. Hoewel de gegevensbescherming ongetwijfeld aspecten bevat betreffende de veiligheid van de verwerkingen en de informatie, sluit het Controleorgaan zich aan bij de aanbeveling van 2017 betreffende de functionaris voor gegevensbescherming van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer die aandringt op de noodzaak van een onderzoek, geval per geval, naar de opportuniteit om beide functies te cumuleren binnen een organisatie en die waarschuwt voor de bijzondere eisen van de functie van functionaris voor gegevensbescherming⁶⁰.

Hoewel het Controleorgaan begrijpt dat het ontwerp van besluit, in verband met de taken van de veiligheidsconsulent, verder gaat dan een cumulatie van functies daar de DPO voortaan belast is met de uitoefening van zijn opdrachten inzake zowel gegevensbescherming als informatieveiligheid⁶¹, is het van mening dat de inhoud van de opmerking van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer volkomen geldig blijft.

32. De taken van veiligheidsconsulent mogen niet ambtshalve en op algemene wijze worden toegewezen aan de functionaris voor gegevensbescherming.

De commentaar bij artikel 4 van het verslag aan de Koning bevestigt overigens dat de functionaris voor gegevensbescherming *“heeft o.a. een controlerende opdracht en kan dus niet*

⁵⁸ Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, *Richtsnoeren met betrekking tot de informatiebeveiliging van persoonsgegevens*, december 2014, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/richtsnoeren-met-betrekking-tot-informatiebeveiliging.pdf>, geraadpleegd op 30 november 2022, p. 9.

⁵⁹ Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, *Richtsnoeren met betrekking tot de informatiebeveiliging van persoonsgegevens*, *ibidem*, p. 4.

⁶⁰ Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, *Aanbeveling betreffende de aanwijzing van een functionaris voor gegevensbescherming in toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)*, in het bijzonder de toelaatbaarheid van de cumulatie van deze functie met andere functies waaronder die van veiligheidsconsulent, Aanbeveling 04/2017 van 24 mei 2017, <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-04-2017.pdf>, geraadpleegd op 30 november 2022.

⁶¹ Artikel 2, §1, van het ontwerp van koninklijk besluit.

zijn eigen werk controleren. Hieruit volgt bijvoorbeeld dat de functies die beslissingsbevoegdheid hebben m.b.t. de technische kenmerken en de veiligheidscriteria van het informatiesysteem onverenigbaar zijn met die van de functionaris voor gegevensbescherming. De functionaris voor gegevensbescherming kan niet eerst de beslissingen nemen of het beleid bepalen en achteraf hierover onafhankelijk adviseren of deze controleren."

33. Het Controleorgaan moet zich ervan kunnen vergewissen dat het onderzoek van de verenigbaarheid van alle nieuwe toevertrouwde taken (ontbreken van (risico van) belangenconflict) werd uitgevoerd en rekening heeft gehouden met de specifieke kenmerken van de uitoefening van de functie van functionaris voor gegevensbescherming in een geïntegreerde organisatie (zie de opmerkingen zoals geformuleerd in de punten 19 en volgende).

Bijvoorbeeld: kan een DPO tegelijk een advies inzake informatieveiligheid en gegevensbescherming uitbrengen zonder dat dit een risico van belangenconflict inhoudt? Wat betekent "opstellen"⁶² van een beleid inzake informatieveiligheid bepaald⁶³ door de overheid" in artikel 2 §2, 2) van het ontwerp?

Kan de DPO tegelijk het contactpunt zijn voor het opsporen en melden van veiligheidsincidenten en de eerste contactpersoon voor het Controleorgaan in geval van inbreuk of incident met betrekking tot gegevens⁶⁴?

Hoe moet een DPO van een politiezone de adviezen van het Comité informatie en ICT⁶⁵ integreren betreffende het beheer van de politionele informatie en de informatie- en communicatiesystemen van de geïntegreerde politie, het veiligheids- en informatiebeleid en het beleid inzake bescherming en beveiliging van de persoonsgegevens en de verwerking ervan?

In dit verband zijn het ontwerp van koninklijk besluit en het verslag aan de Koning ontoereikend.

D. Bijzondere opmerkingen

34. Sommige gebruikte termen zouden moeten worden gedefinieerd of ten minste worden uitgelegd.

Bij wijze van voorbeeld lijkt artikel 7, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit te bepalen dat de functionaris voor gegevensbescherming zich kan laten bijstaan door verwerkers met wie een contract

⁶² Het COC onderstreept.

⁶³ Het COC onderstreept. In artikel 9 van het ontwerp wordt het werkwoord "vaststellen" gebruikt in plaats van "bepalen".

⁶⁴ Procedure van kennisgeving aan de toezichtinstantie van een schending van persoonsgegevens en de rapportering van een incident met betrekking tot deze gegevens van toepassing voor de hele geïntegreerde politie.

⁶⁵ Artikel 8^{sexies} WGP.

zal moeten worden gesloten. Op welke hypothese moet dit artikel betrekking hebben? In principe is het de verwerkingsverantwoordelijke die een beroep kan doen op een verwerker, niet de DPO. Hoe dan ook heeft het COC geen weet van DPO's binnen de GPI die een beroep doen op een verwerker en ziet het ook niet welke gevallen de opsteller van het ontwerp hier voor ogen zou kunnen hebben. De opsteller dient dit punt op te helderen.

Artikel 11 verwijst naar de adviezen die de DPO verleent en bepaalt: "*Vereist het advies een reactie van de ontvanger, dan beschikt deze over een redelijke termijn van maximum één maand om op schriftelijke en gemotiveerde wijze te antwoorden.*": wie zijn de potentiële ontvangers zoals bedoeld in dit artikel? De verwerkingsverantwoordelijke maakt er zeker deel van uit. Zijn er nog andere ontvangers? De opsteller moet dit punt ophelderen.

35. Artikel 6, lid 3, van het ontwerp van besluit heeft betrekking op de redenen voor ontslag van een functionaris voor gegevensbescherming.

Artikel 38.3 AVG bepaalt dat de functionaris voor gegevensbescherming door de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker niet kan worden ontslagen of gestraft voor de uitvoering van zijn taken. In recente rechtspraak⁶⁶ verklaarde het Hof van Justitie dat dit betekent dat de functionaris voor gegevensbescherming moet worden beschermd tegen elke beslissing die een einde zou stellen aan zijn functies, als gevolg waarvan hij een nadeel zou lijden of die een sanctie zou vormen⁶⁷.

Dit verbod betreft het ontslag of de "gedwongen" benoeming in een andere functie van een DPO om een reden die wordt gevonden in de uitoefening van zijn opdrachten en beschermt bijgevolg de garantie van zijn onafhankelijkheid evenals de effectiviteit van de bepalingen van de AVG. De rechtspraak heeft bevestigd dat deze voorwaarden van toepassing zijn op de relatie tussen de DPO en de verwerkingsverantwoordelijke, los van de arbeidsrelatie die tussen hen bestaat (statutair of contractueel).

36. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen deze situatie en een situatie waarin de DPO niet (langer) de vereiste professionele vaardigheden bezit of zijn taken niet (langer) uitvoert.

De lessen van deze rechtspraak kunnen op algemene wijze worden toegepast op de functie van de functionaris voor gegevensbescherming.

37. Artikel 8.1 van het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt dat de functionaris voor gegevensbescherming rechtstreekse toegang krijgt tot de databanken en verwerkingen.

⁶⁶ Hof van Justitie van de Europese Unie, C-534/20, 22 juni 2022.

⁶⁷ Hof van Justitie van de Europese Unie, C-534/20, 22 juni 2022, paragraaf 21.

De verwerkingsverantwoordelijke is gehouden aan de functionaris voor gegevensbescherming de middelen te verstrekken die hij nodig heeft om zijn opdrachten uit te voeren alsook toegang te verlenen tot de persoonsgegevens en verwerkingen. Ook al verdient het aanbeveling om te voorzien in de rechtstreekse toegang tot de verwerkte gegevens voor de functionaris voor gegevensbescherming⁶⁸, wijst het Controleorgaan erop dat de verwerkingsverantwoordelijke steeds moet nagaan, voor elke verwerking, of de rechtstreekse toegang noodzakelijk en evenredig is.

Bij wijze van voorbeeld moet het onderzoek van de noodzaak en de evenredigheid van de rechtstreekse en permanente toegang van een DPO van een politiezone tot een gemeenschappelijke gegevensbank rekening houden met de opdrachten die de WPA toewijst aan de functionaris voor gegevensbescherming die is aangewezen voor de gemeenschappelijke gegevensbank. Deze laatste wordt immers zelf belast, overeenkomstig artikel 44/11/3 *quinquies*/1 WPA, met de uitvoering, ten aanzien van de gemeenschappelijke gegevensbank, van de opdrachten die de WGB toevertrouwt aan de functionaris voor gegevensbescherming en meer bepaald met de tenuitvoerlegging, de bijwerking en de controle van een beleid van veiligheid en bescherming van de gegevens.

In deze context zou de verwerkingsverantwoordelijke kunnen onderzoeken of samenwerking tussen de DPO van de politiezone en de gemeenschappelijke gegevensbank – op voorwaarde dat de modaliteiten van deze samenwerking worden gedefinieerd (zie punten 12 en 21) – te verkiezen valt boven de rechtstreekse en permanente toegang tot deze gegevensbank.

Het Controleorgaan vestigt de aandacht van de opsteller op het feit dat sommige toegangen onderhevig kunnen zijn aan specifieke voorwaarden en procedures, zoals de toegang tot de gemeenschappelijke gegevensbanken (veiligheidsmachtiging) of ook de toegang tot de fysieke gegevensdragers.

Bovendien wordt in het ontwerp niet bepaald of de beoogde rechtstreekse toegang ook de fysieke toegang tot de gegevensdragers omvat. Het ontwerp moet wat betreft dit punt worden verduidelijkt.

38. Artikel 10 van het ontwerp van koninklijk besluit kent een nieuwe taak toe aan de functionaris voor gegevensbescherming op het vlak van risicoanalyses.

Het Controleorgaan verwijst in verband hiermee naar de opmerkingen in de punten 30 en volgende en wijst er in het algemeen op dat deze nieuwe taak niets afdoet van de verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke inzake effectbeoordeling en risicoanalyse⁶⁹.

⁶⁸ Controleorgaan op de politionele informatie, voornoemd advies DD200018, §7.

⁶⁹ Artikel 35 AVG, artikel 58 WGB, en artikelen 25/4 en 44/11/3 *octies* WPA.

39. Het project verwijst naar de adjuncten en de medewerkers⁷⁰ van de DPO alsook naar de personen met wie hij nauw samenwerkt⁷¹, die hem "bijstaan"⁷² of op wie hij "een beroep kan doen", zowel binnen als buiten de politiediensten⁷³.

Het Controleorgaan verwijst hier ook naar een bestaande praktijk waarbij meerdere politiezones een beroep doen op een externe consulent (die geen lid is van de GPI) die wordt geacht de DPO "bij te staan", maar in verband met wie er aanwijzingen bestaan van het feit dat deze consulent *de facto* de rol van DPO vervult en het niet altijd duidelijk is, althans niet voor het COC, wie (de officiële (formele) DPO of de externe consulent) precies wat doet. In het geval van een aantal (kleinere) politiezones zag het COC zich genoodzaakt tussen te komen om deze grens duidelijk af te bakenen en de politiezone ertoe te verplichten, als verwerkingsverantwoordelijke⁷⁴, de "ondersteuning" door deze externe consulent te formaliseren door middel van een overeenkomst van verwerker.

Het Controleorgaan wijst erop dat het feit een beroep te doen op externe partners nauwgezet moet worden geëvalueerd, net als de impact op de verwerkingen (toegang, communicatie, doorgifte, ...) die daarvan het gevolg zou zijn, inzonderheid indien een dergelijk beroep betrekking heeft op gegevensverwerkingen voor de doeleinden van titel 2 WGB. Uit de lezing van het ontwerp blijkt niet duidelijk wat de draagwijdte is noch welke de modaliteiten zijn van de verwachte samenwerking (bv. hoe wordt de expertise beoordeeld op basis waarvan er een beroep wordt gedaan op een medewerker?; wat is het verschil tussen een adjunct en een medewerker van de DPO?; worden de personen van wie de medewerking wordt gevraagd, beschouwd als "ontvangers" zoals bedoeld in artikel 11 van het ontwerp? Enz.) ten aanzien van de functionaris voor gegevensbescherming. De opsteller moet dit punt verduidelijken.

40. Het verslag aan de Koning bevat ook informatie betreffende de voorwaarden van aanwijzing van de functionaris voor gegevensbescherming die niet terug te vinden zijn in het ontwerp van koninklijk besluit.

Het gaat inzonderheid om het ontbreken van een vereiste van universitair diploma, de mogelijkheid dat het om een contractuele of statutaire betrekking gaat en het feit dat de functionaris voor gegevensbescherming, die wel degelijk deel moet uitmaken van de GPI, niet onderworpen is aan de voorwaarde van een minimale anciënniteitsdrempel (2 jaar).

In verband met deze laatste twee punten legt het verslag aan de Koning uit waarom het geen gevolg wenst te geven aan de aanbevelingen van het Controleorgaan in zijn recente advies over de functie van de functionaris voor gegevensbescherming.

⁷⁰ Artikel 8, lid 3, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁷¹ Artikel 8, lid 1, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁷² Artikel 7 van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁷³ Artikel 8, lid 2, van het ontwerp van koninklijk besluit.

⁷⁴ Zie punt 34 van het huidige advies.

Buiten het feit dat het gaat om aanbevelingen, benadrukt het Controleorgaan dat, ook al heeft het ontwerp van koninklijk besluit als doel de werkings- en uitvoeringsmodaliteiten van de taken van de DPO vast te stellen, de verwerkingsverantwoordelijke een zekere bewegingsvrijheid geniet op het vlak van interne organisatie⁷⁵.

Op meer algemene wijze mag deze flexibiliteit echter niet afwijken van de fundamentele elementen van de functie van functionaris voor gegevensbescherming, inzonderheid ten overstaan van het Controleorgaan: zo kan de DPO nood hebben, om een vraag van het Controleorgaan te beantwoorden, aan de expertise van een dienst of een gespecialiseerd persoon (aspecten van interne organisatie), maar blijft hij de contactpersoon van het Controleorgaan. Bijgevolg verwacht het COC een antwoord op zijn vraag te krijgen van de DPO, dat deze laatste ten minste moet hebben nagelezen en desgevallend herzien, en dus niet van een collega op wie of van een dienst waarop de DPO een beroep zal hebben gedaan wegens de expertise van die collega of dienst.

Hetzelfde geldt met betrekking tot de samenwerking met / de interne bijstand (interne organisatie op het niveau van de entiteit van de GPI) voor de DPO die een noodzakelijk middel kan (kunnen) vormen voor de uitoefening van zijn opdrachten door de DPO. Aldus zijn de analyse en het advies van de DPO (zelfs gedeeltelijk) nuttig voor het COC bij de behandeling van een verzoek om informatie, meer bepaald omdat de DPO op passende wijze en te gelegener tijd wordt betrokken bij alle vragen betreffende de bescherming van de persoonsgegevens binnen de politie-entiteit.

Zoals we in het huidige advies hebben gesteld en ontwikkeld, is het belangrijk dat de opdrachten van de functionaris voor gegevensbescherming worden uitgevoerd ten aanzien van elke verwerking en dat de verwerkingsverantwoordelijke bij machte is om daarvan het bewijs te leveren.

OM DEZE REDENEN,

Nodigt het Controleorgaan op de politionele informatie

De aanvrager uit om rekening te houden met de bovenstaande opmerkingen in de paragrafen 12, 16, 18, 19 tot 21, 23, 25, 26, 29, 32 tot 34, 37, 39 en 40.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de politionele informatie op 6 december 2022.

Voor het Controleorgaan,
De voorzitter,
(get.) Philippe ARNOULD

⁷⁵ Artikel 44 WGP.